

## ÇOCUKLARDA PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ

Anne babalar olarak hepimiz çocuklarımızın sorunsuz ve mutlu bir şekilde yaşamalarını sağlamak isteriz. Üzülmemeleri ve mutsuz olmamaları için elimizden gelen her şeyi yapmaya çalışırız. Mutsuz olacakları ortamlardan uzak tutarak ya da karşılaştıkları sorunları onlar adına çözerek onları rahatlatmaya çalışırız. Oysa ki, biz onları koruyup kollamaya devam ettikçe ileride karşılarına çıkacak problemleri nasıl çözecekler? Her zaman onların yanında olabilecek miyiz? Problem çözme becerileri ve özgüvenleri nasıl gelişecek?

Çocuğun olumsuz duygularını yaşamasını engellemek ya da sorunları onun adına halletmek ona yardımcı olmadığı gibi, sağlıklı gelişimini de engeller. Bu tarz davranışlar farkında olmadan çocukta hazırcılık duygusunun pekişmesine ve sorumluluk alma bilincinden uzaklaşmasına sebep olur. İleriki yaşlarda da karşılaşacağı farklı problemlerle baş etmesini güçleştirir.

Çocuk, sosyal yaşama başladığı andan itibaren sorunlar başlayacaktır. Bu nedenle çocuklarımızın karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak sabırlı olmamız gerekmektedir. Onlar yerine problemi çözen değil, daha çok rehber olan, yönlendiren ve destekleyen rolünde olmamız önemlidir. Çocuklarımızı cesaretlendirip sorunlarını kendilerinin çözmelerine fırsat vermeliyiz. Yaşadığı sosyal problemlere çözümler bulması konusunda ebeveynleri tarafından cesaretlendirilen çocuklar, çözüm bulmaya daha istekli olur. Bilgisini, becerisini kullanacak fırsat bulmuş olur. Bu konuda onlara yapabileceğimiz en büyük yardım, sorunlarını çözme yönünde bakış açılarını geliştirmelerini desteklemektir.

Çocuğunuz yaşadığı bir problemi size anlatıyor ve yardım bekliyor ise öncelikle onu etkin dinleyebilir, *“Bu durum seni çok öfkelenmiştir”, “Bunun seni çok üzdüğünü görüyorum”* gibi cümlelerle onu anladığınızı ifade edebilirsiniz. Problemin gerçekten ne olduğunu anlamaya çalışın. Etkin dinleyici olduğunuzda hem durumu siz daha iyi anlayacaksınız, hem de çocuğunuz sorunu düşünüp ifade ederken çözüme daha da yaklaşacaktır.

Çocuğunuz bir problem ile karşılaştığında bir düşünün. Bu problemi çocuğum çözebilir mi? Bilgi ve becerileri çözüm için yeterli mi? Bunları düşünürken çocuğunuzun bilgi ve becerilerine güvenin ve ona fırsat verin. Siz çocuğunuza yeterlilikleri oranında güvendiğinizde, O da kendine güvenecek ve çözüm için düşünüp harekete geçecektir.

Eğer karşılaştığı yeni bir problem ise ya da nasıl çözeceği konusunda kendini yetersiz hissediyorsa, çözümler bulma ve üretme konusunda ona şu tip sorular sorarak yardımcı olabilirsiniz. *“Arkadaşının sana nasıl davranmasını istersin?”, “Daha önce çözüm için neler denedin?”, “Bir daha böyle bir durum yaşarsan ne yapabilirsin?” , “Böyle davranırsan neler olabilir?” , “Bu durumda ne hissediyorsun?”*. Sorular, çözümlerin çocuk tarafından geliştirilmesini sağlar. Ayrıca, çözümler bulma sorumluluğunu ona vererek, ona güvendiğinizi göstermiş olursunuz.

## **Problem Çözme Becerisini Desteklemek İçin...**

- Okuduğunuz hikâyelere değişik sonlar bulmasını sağlayabilirsiniz.
- Gün içinde sohbet saatlerinde veya arabada giderken *“Eğer ... Olsaydı Ne Yapardın Oyunu”* oynayabilirsiniz. (Aşırı bir yağmurda dışarıda kalsan ne yapardın?, Arkadaşın sırada seni itse ne yapardın?, En sevdiğin oyuncakını kaybetse ne yapardın?, Arkadaşın senin bir davranışına kızıp seninle konuşmasaydı ne yapardın? gibi)
- Yaşanan bir durumdan belli bir süre geçtikten sonra *“Olanları engellemek için neler yapılabilirdi?”* veya *“Bir dahaki sefere daha farklı neler yapılabilir?”* gibi sorularla sohbet edebilirsiniz.
- Ailenizle ilgili bir durum veya bir arkadaşının başına gelenler ile ilgili bakış açısını ve görüşlerini konuşabilirsiniz.

- Etkili problem çözümlerini konuşabilirsiniz. Problemlerin birçok çözüm yolunun olabileceği, bunları düşünüp içlerinden en uygun olanını kullanabileceğini anlatabilirsiniz. Birlikte çözüm yollarını düşünebilirsiniz.
- Sorunlardan çok çözümler üzerine odaklanarak, çocuğunuzun pozitif bakış açısı kazanmasına katkı sağlayabilirsiniz.
- Bulduğu çözümleri somutlaştırmak adına, resmini yapması için motive edebilir, sonrasında da her zaman görebileceği bir alana asmasını sağlayabilirsiniz.
- Sorunları çözebileceğine yönelik özgüvenini destekleyebilirsiniz. Kendine olan güveni arttıkça çözümü bulması kolaylaşacaktır.

Değerli velilerimiz, tüm bu önerilerimiz dışında, Gelişim Dergimiz 2016 yılı 1. sayısında yer alan **“Sorun Çözebilen Bireyler Yetiştirmek”** başlıklı yazımızı da aşağıdaki linkten okuyabilirsiniz.

<http://rehberlik.terakki.org.tr/bizden-size/gelisim/#item-gelisim-20161>

**“Problemini çözebilen çocuk mutlu çocuktur.”**

**Terakki Vakfı Okulları**

**Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi**

**Kaynakça:**

- Humphreys, Tony. Çocuk eğitiminin anahtarı: Özgüven, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2001
- Sungur, Nuray. Yaratıcı Düşünce. İstanbul, Özgür Yayınları, 1999
- Bluestein, Jane. Anne babaların yapması ve yapmaması gerekenler, Hyb Yayınları, Ankara, 2000